

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **JUDr. V. P.**, nar. X., bytom Z., X. H., zastúpeného JUDr. P. B., advokátom, K., X. H., proti žalovaným: **1/ S. L. K., s.r.o.,** N., X. H., IČO: X., zastúpenému JUDr. M. K., advokátom, N., X. H. a **2/ S. L. K. a M., s.r.o.,** H., N., X. H., IČO: X., zastúpenému JUDr. J. K., advokátom, Č., X. Košice, za účasti vedľajších účastníkov na strane žalovaného v 1. rade: **1/ MUDr. J. K.**, nar. X., bytom M., R., Česká republika, **2/ J. K.**, nar. X., bytom P., N., Česká republika, **3/ D. B.**, nar. X., bytom P. – H., U., Česká republika, **4/ A. H.**, nar. X., bytom P., S., Česká republika, zastúpených JUDr. M. K., advokátom, N., X. H., o určenie neplatnosti darovacej zmluvy, na odvolanie žalobcu, žalovaných v 1. a 2. rade a vedľajších účastníkov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 6. októbra 2005 č. k. 5 Cbs 7/04-193, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 6. októbra 2005 č. k. 5 Cbs 7/04-193 v napadnutej časti o určenie neplatnosti darovacej zmluvy a výroku o trovách konania **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Výrok o povinnosti žalobcu zaplatiť na účet štátu súdny poplatok vo výške 599 999 Sk **m e n í** tak, že žalobca je povinný zaplatiť súdny poplatok vo výške 2000 Sk.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom vyhovel žalobe a určil, že darovacia zmluva, ktorú uzavreli žalovaní v 1. a 2. rade dňa 14.9.2004, a ktorá bola vložená na Správe katastra v Snine dňa 28.9.2004 pod č. V., je neplatná. Zároveň uložil povinnosť zaplatiť na účet štátu súdny poplatok žalobcovi vo výške 599 000 Sk a žalovaným v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne 500 Sk. Žalobcovi nepriznal náhradu trov konania.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vykonaným dokazovaním zistil, že spoločenskou zmluvou z 22.4.1996 založili žalobca, J. K. starší, J. F., M. P., D. B., JUDr. M. K. a Ing. M. F. obchodnú spoločnosť žalovanú v 1. rade. Jej základné imanie činilo 500 tis. Sk a bolo tvorené jednak nepeňažnými vkladmi nehnuteľností zapísaných na LV č. X. a X. k. ú. R. a LV č. X. k. ú. K., ktorých hodnota podľa znaleckého posudku č. 19/94 z 12.12.1994 bola 141 949 242 Sk a započítala sa na vklady spoločníkov J. K., J. F. a M. P. vo výške po 60 000 Sk a D. B. vo výške 180 000 Sk, a jednak peňažnými vkladmi JUDr. M. K. a žalobcu vo výške po 60 000 Sk. Dodatkom č. 1 zo 17.4.1998 bol zmenený článok III spoločenskej zmluvy tak, že základné imanie spoločnosti sa zvýšilo na 750 tis. Sk a v súčasnosti sú jej spoločníkmi D. B. s vkladom 270 000 Sk, M. P., JUDr. M. K. a žalobca s vkladmi po 90 000 Sk, Ing. M. F. s vkladom 75 000 Sk, J. K., MUDr. J. K. a A. H. s vkladmi po 45 000 Sk. Žalovaný v 2. rade vznikol dňa 14.9.2004, jeho spoločníkmi sú všetci spoločníci žalovaného v 1. rade okrem žalobcu, konateľmi oboch spoločností sú Ing. M. F. a JUDr. M. K.. Predmetom činnosti oboch žalovaných je lesníctvo a poľnohospodárstvo, vrátane predaja nespracovaných lesných a poľnohospodárskych výrobkov za účelom spracovania alebo ďalšieho predaja. Dňa 14.9.2004 uzavreli žalovaný 1/ ako darca a žalovaný 2/ ako obdarovaný darovaciu zmluvu, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. X. a X. k. ú. R. a na LV č. X. k. ú. K., ktorých vklad do katastra nehnuteľností bol povolený Správou katastra Snina dňa 28.9.2004 pod č. V.. Prevodu nehnuteľností predchádzalo rozhodnutie valného zhromaždenia žalovaného 1/ zo dňa 24.8.2004, kedy za schválenie prevodu z celkového počtu 750 hlasov bolo 660 hlasov a proti 90 hlasov žalobcu. Súd dospel k záveru, že predmetná darovacia zmluva je neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s ustanovením § 56a Obchodného zákonníka, spočívajúci v tom, že spoločníci žalovaného 1/, ktorí sú zároveň spoločníkmi žalovaného 2/, hlasovali za schválenie prevodu

nehnutelností darovacou zmluvou. Zároveň toto ich konanie vyhodnotil ako konanie, ktoré sa prieči dobrým mravom, takže aj z tohto dôvodu je darovacia zmluva neplatná. V tejto súvislosti súd poukázal na ustanovenie § 123 ods. 3 Obchodného zákonníka, podľa ktorého spoločníci po dobu trvania spoločnosti nemôžu žiadať vrátenie vkladu. Rozhodnutím spoločníkov o uzavretí darovacej zmluvy, ktorou boli prevedené nehnuteľnosti tvoriace pôvodne nepeňažný vklad niektorých zo spoločníkov, bolo toto zákonné ustanovenie obídené.

Z uvedených dôvodov, preto súd žalobe o neplatnosť darovacej zmluvy vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 150 OSP s odôvodnením, že k založeniu žalovaného 2/ a k uzavretiu darovacej zmluvy mohla viesť obava ostatných spoločníkov, že žalobca predá svoj obchodný podiel tretej osobe. Súd zároveň rozhodol o povinnosti žalobcu aj žalovaných zaplatiť na účet štátu súdny poplatok, u žalobcu vo výške 599 tis. Sk za návrh vo veci samej podľa položky 2/a Sadzobníka súdnych poplatkov (1000 Sk už žalobca zaplatil) a u žalovaných vo výške 500 Sk za vznesenú námietku zaujatosti podľa položky 26/b Sadzobníka.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobca, žalovaní v 1. a 2. rade a vedľajší účastníci na strane žalovaných.

Žalovaní v 1. a 2. rade a vedľajší účastníci na strane žalovaného v 1. rade podali odvolanie proti výroku rozsudku, ktorým súd určil neplatnosť darovacej zmluvy zo 14.9.2004. Namietali predovšetkým nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Ten by bol daný v prípade potreby oprávnenej ochrany jeho nárokov, žalovaný 1/ však disponuje dostatkom aktív na uspokojenie oprávnených nárokov žalobcu. Je pravdou, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom darovacej zmluvy, vniesli do spoločnosti vedľajší účastníci ako nepeňažné vklady, započítali sa však iba v hodnote 360 000 Sk a zvyšok tvoril príplatok nad hodnotu vkladu, ktorý nebol vytvorený žalobcom, ani nevznikol z podnikateľskej činnosti žalovaného v 1. rade, nebol pojatý ani do obchodných kníh, pretože je nárokovateľný iba dotýčnými spoločníkmi za podmienok stanovených zákonom a spoločenskou zmluvou. Preto odvodzovať nároky žalobcu od týchto nehnuteľností by bolo v rozpore s dobrými mravmi a viedlo by k vzniku bezdôvodného obohatenia. Súd poskytol neprimeranú ochranu žalobcovi na úkor ostatných spoločníkov, hoci disponuje iba 12% podielom. Čiastočná dôvodnosť žaloby, ku ktorej dospel súd

prvého stupňa, nemôže byť spájaná s absolútnou neplatnosťou. Súd nezohľadnil skutočnosť, že vlastnícke právo je najvýznamnejším vecným právom. Poukázali tiež na skutočnosť, že predmetom uznesenia per rollam zo dňa 15.8.2004 nebolo vracanie nepeňažných vkladov niektorým zo spoločníkov, ale súhlas s následným prevodom nehnuteľností. Spoločníkovi nemožno uprieť hlasovacie právo pre rozpor s dobrými mravmi. Ustanovenie § 56a Obchodného zákonníka má všeobecnú povahu a zakotvuje požiadavku na rovnaké postavenie spoločníkov, ale nie v absolútnej podobe, ale miera práv a povinností v právnom vzťahu spoločníka a spoločnosti je daná jednotne pre všetkých, žiaden spoločník nemá byť zvýhodňovaný, ani nezvýhodňovaný. Záver súdu je v rozpore s čl. 2 ods. 3 Ústavy SR, keďže každý môže konať, čo nie je zakázané a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. Zhodne preto navrhujú, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietne.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných uviedol, že ho považuje za nedôvodné, pretože vychádza z tvrdení, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 1.12.2004, ktorým súd vyhovel jeho návrhu a určil, že rozhodnutie mimo valného zhromaždenia o schválení prevodu nehnuteľností darovacou zmluvou z vlastníctva žalovaného 1/ do vlastníctva žalovaného 2/, je neplatné a odvolací súd toto rozhodnutie rozsudkom z 2.8.2006 potvrdil. Napadnuté rozhodnutie spoločníkov a následná darovacia zmluva je obchádzaním zákona a snahou o zníženie hodnoty obchodného majetku spoločnosti, a tým aj obchodného, príp. vyrovnacieho podielu žalobcu, a ich dôsledkom bolo faktické zníženie základného imania spoločnosti a znehodnotenie obchodného podielu žalobcu. V súvislosti s tvrdením, že žalovaný 1/ disponuje dostatočným množstvom aktív, a preto nemohlo dôjsť k obmedzeniu práv žalobcu, poukazuje na záver súdu, že zmenšením obchodného majetku o hodnotu prevedených nehnuteľností došlo k obmedzeniu vecných práv žalobcu. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny a priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania.

Žalobca podal odvolanie proti tým častiam výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým rozhodol o trovách konania a o povinnosti žalobcu doplatiť súdny poplatok vo výške 599 tis. Sk, a to z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia.

Namietal, že súd mu nepriznal náhradu trov konania napriek úspechu v konaní. S aplikáciou ustanovenia § 150 OSP nesúhlasí, pretože svojím konaním tento spor nevyvolal. Ako jeden zo zakladajúcich spoločníkov žalovaného 1/ s 12% podielom a do roku 2002 aj jej konateľ, nemal po vzdaní sa tejto funkcie pre rozpory s JUDr. K. informácie o činnosti spoločnosti, ani mu nebol vyplácaný podiel na zisku. Chcel preto prijať ponuku spoločnosti E. I., s.r.o., adresovanú všetkým spoločníkom na odkúpenie obchodného podielu, keď predtým dňa 31.8.2004 ponúkol svoj podiel za sumu 240 tis. eur, čo je jeho štvrtinová hodnota podľa stanoviska valného zhromaždenia z 1.8.2001. Konateľ žalovaného 1/ už dňa 28.7.2004 vyhotovil návrh na hlasovanie mimo valného zhromaždenia o schválení prevodu nehnuteľností predmetnou darovacou zmluvou, teda ešte skôr, než mu boli doručené ponuky na využitie predkupného práva. Žalobca podal 9.9.2004 žalobu o neplatnosť rozhodnutia valného zhromaždenia žalovaného 1/ zo dňa 24.8.2004 spolu s návrhom na vydanie predbežného opatrenia, ktoré však súd nestihol vydať, pretože žalovaný 1/ už 14.9.2004 uzavrel darovaciu zmluvu. Žalobca preto nemal inú možnosť, než podať žalobu o jej neplatnosť, pretože znížením obchodného majetku sa znížila aj hodnota obchodného podielu žalobcu. Súd nesprávne vyhodnotil okolnosti, ktoré viedli k podaniu žaloby a keďže žalobca mal v konaní plný úspech, mal súd o trovách konania rozhodnúť podľa § 142 ods. 1 OSP. Navrhuje preto, aby odvolací súd rozhodnutie v tejto časti zmenil tak, že prizná žalobcovi náhradu trov konania vo výške 3 696 589 Sk, ako boli vyčíslené podaním z 29.9.2005. Pokiaľ ide o súdny poplatok za návrh, má za to, že nemal byť vyrubený podľa položky 2/a, ale 2/b Sadzobníka súdnych poplatkov vo výške 3000 Sk. Navrhol preto, aby odvolací súd aj v tejto časti zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že mu uloží povinnosť uhradiť na účet štátu súdny poplatok vo výške 2000 Sk.

Žalovaní a vedľajší účastníci na strane žalovaného v 1. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedli, že žalobca na jednej strane vytýka súdu, že pre výpočet súdneho poplatku použil hodnotu nehnuteľností, ktoré tvoria predmet darovacej zmluvy, ale pritom sám pri výpočte trov právneho zastúpenia postupoval rovnako. Potvrdili tvrdenie žalobcu, že sa prestal zúčastňovať valných zhromaždení a vzdal sa aj funkcie konateľa, podiely na zisku mu neboli vyplácané, pretože sa mu započítali na dlh voči spoločnosti, ktorý vznikol tým, že si vybral peniaze spoločnosti a tieto nevrátil. Pokiaľ ide o jeho obchodný podiel, na ten nemožno započítať nehnuteľnosti

vedľajších účastníkov, ktoré nadobudli reštitúciou a majú hodnotu 261 450 tis. Sk, ale len ich prípadné zhodnocovanie činnosťou žalovaného v 1. rade, inak by to odporovalo dobrým mravom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý vo veci konal ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 OSP na nariadenom pojednávaní podľa § 214 ods. 1 OSP a dospel k záveru, že odvolania sú dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je žalobcom ako jedným zo spoločníkov žalovaného v 1. rade uplatnené právo na určenie neplatnosti darovacej zmluvy zo dňa 14.9.2004, ktorú uzavreli žalovaní v 1. a 2. rade. Uzavretiu tejto zmluvy predchádzalo rozhodnutie spoločníkov žalovaného v 1. rade prijaté mimo valného zhromaždenia podľa § 130 Obchodného zákonníka, o schválení prevodu nehnuteľností darovacou zmluvou z vlastníctva žalovaného v 1. rade do vlastníctva žalovaného v 2. rade. Vzhľadom na skutočnosť, že právoplatným rozhodnutím Krajského súdu v Prešove zo dňa 1.12.2004 č. k. 7 Cbs 6/04-153 v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu z 2.8.2006 sp. zn. 5 Obo 35/2005 súd určil neplatnosť tohto rozhodnutia, odvolací súd predovšetkým riešil otázku, či táto skutočnosť má sama o sebe vplyv na platnosť následne uzavretej darovacej zmluvy. Bez ohľadu na skutočnosť, že udelenie predchádzajúceho súhlasu s uzavretím zmluvy o prevode nehnuteľností nepatrí do obligatórnej pôsobnosti valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným, zverenej zákonom, ale táto pôsobnosť bola valnému zhromaždeniu zverená spoločenskou zmluvou (čl. V ods. 1) spôsobom, že „valné zhromaždenie sa uznáva o nakladaní s nehnuteľnosťami“, zákon explicitne neuvádza právne následky prípadného chýbajúceho súhlasu, preto rešpektujúc ústavnoprávnu požiadavku predvídateľnosti právnych následkov relevantných právnych skutočností dospel odvolací súd k záveru, že určenie neplatnosti rozhodnutia valného zhromaždenia nespôsobil neplatnosť darovacej zmluvy.

Žalobca sa domáha určenia neplatnosti zmluvy žalobou podľa § 80 písm. c/ OSP, ktorej predpokladom úspešnosti je preukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Ten je podľa ustálenej judikatúry daný najmä vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo by sa jeho právne postavenie stalo neistým. Hoci súd môže skúmať namietanú neplatnosť zmluvy až po tom, ako

zistí splnenie tejto zákonnej požiadavky, zakladajúcej procesnú prípustnosť žaloby, súd prvého stupňa žalobe vyhovel bez toho, aby v odôvodnení svojho rozhodnutia posúdil otázku naliehavého právneho záujmu žalobcu, preto jeho rozhodnutie je predčasné a vychádza z neúplného právneho posúdenia veci.

Podľa právneho názoru odvolacieho súdu pri skúmaní tejto otázky v ďalšom konaní bude právne relevantné, či nehnuteľnosti, ktoré tvorili predmet darovacej zmluvy, mohli reálne ovplyvniť výšku obchodného podielu žalobu. Bude pritom potrebné vysporiadať sa aj s tvrdeniami žalovaných a vedľajších účastníkov, že tento nehnuteľný majetok, ktorý patrilo štyrom zo šiestich zakladajúcich spoločníkov žalovaného v 1. rade ako podielovým spoluvlastníkom a jeho hodnota je podľa znaleckého posudku 261 456 000 Sk, netvorí základné imanie spoločnosti (pri zmene spoločenskej zmluvy mali byť nepeňažné vklady nahradené aj u týchto spoločníkov vkladmi peňažnými) a do majetku spoločnosti, slúžiaceho pre výpočet obchodných podielov, sa mali započítať iba výnosy z tohto majetku. Možno bude v tejto súvislosti aktuálna aj aplikácia ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka s prihliadnutím na všetky okolnosti, najmä na skutočnosť, že žalobca sa podieľal na vytvorení základného imania peňažným vkladom 90 000 Sk, minimálne od roku 2002 nevykonáva pre spoločnosť žiadnu činnosť, ani sa nezúčastňuje na jej riadení. Treba tiež starostlivo zvážiť, ktoré konanie odporuje dobrým mravom a s akými právnymi dôsledkami.

Vzhľadom na uvedené, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania, podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 3 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Úlohou súdu v ďalšom konaní bude predovšetkým urobiť záver o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení neplatnosti darovacej zmluvy. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 OSP).

Ako dôvodné posúdil aj odvolanie žalobcu proti uloženej poplatkovej povinnosti za podanú žalobu a stotožnil sa s jeho názorom, že výška súdneho poplatku je určená položkou 2b) Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorej výška v čase začatia konania (11.10.2004) bola 3000 Sk. Pretože 1000 Sk už žalobca zaplatil, zostáva mu doplatiť 2000 Sk. V tejto časti preto odvolací súd zmenil napadnutý výrok rozsudku podľa § 220 OSP tak, ako je uvedené vyššie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 23. apríla 2008

JUDr. Zuzana Ď u r i š o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: